

Täysistunto

Tiistai 22.1.2019 klo 14.00—16.29

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poliisilain 2 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 223/2018 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 23/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 23/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

14.51 **Antti Kurvinen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Tätä poliisilain 2 luvun muuttamista voisi nimittää myös tämmöiseksi poliisin drone-laiksi, sillä tässä on kysymys siitä, että poliisilakia muutetaan sillä tavalla, että poliisilla on tarvittaessa mahdollisuus puuttua tällaisten lennokkien tai miehittämättömien ilma-alusten kulkuun. Poliisille annettaisiin toimivalta puuttua näiden niin sanottujen dronejen kulkuun silloin, jos se olisi välttämätöntä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi, rikosten ennalta estämiseksi tai jo aloitetun rikoksen keskeyttämiseksi, erityisten valvontakohteiden vartioimiseksi, poliisi-tehtävän tai merkittävän valtiollisen tapahtuman turvaamiseksi taikka onnettomuuspaikalla suoritettavien toimenpiteiden tai toimenpiteen kohteena olevan henkilön yksityisyyden suojaamiseksi. Tarpeellisia voimakeinoja tai teknistä laitetta, joka ei aiheuta vähäistä suurempaa haittaa muulle radio- ja viestiliikenteelle, voitaisiin käyttää siihen, että tällainen lennokka tai ilma-alus saataisiin alas.

Hyvä puhemies! Me kaikki tiedämme, että nämä miehittämättömät ilma-alukset, pienet lennokit, ovat erittäin hyödyllisiä, tuovat paljon iloa ja luovat uusia mahdollisuuksia jopa urheilijalle ja alustataloudelle, mutta samaan aikaan ne sisältävät myös monenlaisia vaaroja. Niillä voidaan käydä ihmisten tai ihmisten omaisuuden kimppuun, voidaan kuljettaa aseita, räjähteitä, huumausaineita — ihminen on kekseliäs hyödyntämään hyvää teknologiaa myös kaikenlaiseen pahaan. Sen vuoksi hallintovaliokunta pitää välttämättömänä, että viranomaisille tulee riittävät toimivaltuudet puuttua myös uuden teknologian aiheuttamiin mahdollisiin turvallisuushyönteisiin.

Tämä hallituksen esitys on lähes sellaisenaan hyväksytty valiokunnassa, ihan pieniä teknisiä korjauksia siihen on tehty. Olen ollut itse valiokunnassa tätä käsittelemässä, ja olimme hallintovaliokunnassa asiasta yksimielisiä, mikä on ollut hyvin tyypillistä tällä vaalikaudella. Meillä on ollut erittäin yksimielinen hallintovaliokunta näissä yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen liittyvissä asioissa. Haluankin siitä kiittää kaikkia kollegoja yli kaikkien eduskuntaryhmärajojen ja hallitus—oppositio-ajan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 145/2018 vp

14.53 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Suomi heräsi ylipäänsä vähän jälkijunassa dronejen sääntelyyn, ja voi sanoa, että sama koski miehittämättömiä ilma-aluksia. Siinä mielessä kerettiin tehdä bisnestä ja erilaisia keksintöjä tällä alalla viedä eteenpäin, mutta sitten huomattiin, että jos tätä ei millään tavalla säännellä, niin tulee myöskin monenlaisia erilaisia haittavaikutuksia. Keskustelu, mitä tällä hetkellä maailmalla käydään muun muassa lentoliikenteen häirinnästä, ja se, millaisia tapahtumia on ollut muun muassa Isossa-Britanniassa — on aivan selvää, että tähän asiaan on syytä myöskin poliisin toimivaltuuksien kautta puuttua. On tärkeää, että tietyt kohteet, esimerkiksi valtiolliset vierailut tai vaikkapa sitten onnettomuuspaikalla olevan uhrin yksityiselämän suojaaminen, ovat asioita, joihin on myöskin syytä poliisin puuttua.

Dronejahan käytetään monenlaisiin erilaisiin tarkoituksiin: edustaja Kurvinen mainitsi, että paitsi liikkuvaa kameraa kuljettamaan myöskin erityyppisiin pieniin kuljetustehtäviin ja vastaaviin, joihin sitten saattaa liittyä myös rikollista toimintaa. Siinä mielessä on tärkeää, että poliisi pystyy puuttumaan tähän tilanteeseen ja käyttämään, niin kuin tässä esityksessä sanotaan, joko voimakeinoja tai sellaista teknistä laitetta, mikä ei aiheuta vähäistä suurempaa haittaa esimerkiksi radioliikenteelle. Erityisesti kun näyttää siltä, että nyt on tullut tällainen jonkunlainen ilmiö siitä, että lentokenttien läheisyydessä näitä miehittämättömiä ilma-aluksia on ruvennut esiintymään, niin on todellakin lentoturvallisuudenkin kannalta äärimmäisen tärkeää, että näihin tilanteisiin voidaan puuttua ja myöskin sitten ennaltaehkäistä sitä, että mitään vakavaa pääsisi tapahtumaan.

14.55 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä käsittelyssä oleva hallituksen esitys ja siitä tullut hyvä mietintö ovat erinomainen lisä tähän vaikeaan tilanteeseen, minkä nämä uudet laitteet ovat ihmisten turvallisuudelle ja yksityisyydelle aiheuttaneet. Pakkohan se on myöntää, että näillä uusilla laitteilla pystytään tekemään tarvittaessa kauheakin jälkeä, kuten edustaja Essayah mainitsi lentoliikenteelle aiheutuneet vaarat. Tuoreessa muistissa on joulun aikaan tuolla Brittein saarilla se, kun yhdellä lentokentällä epäiltiin näiden laitteiden aiheuttavan valtavaa riskiä, kun ei oltu ihan varmoja, onko niitä siellä liikkunut vai eikö niitä ole liikkunut. Kuitenkin lentoliikenne suljettiin isolta kiitoradalta, ja muistamani mukaan noin 10 000 ihmisen joululomaan, jos se nyt ei kokonaan estynyt, ainakin tuli pitkä viivästys ennen kuin päästiin muun muassa Lapin lumille hiihtämään ja joulupukkia katsomaan.

Tämä on vain yksi esimerkki siitä, miten vakavasta asiasta on kysymys. Ja Suomelle pieninä maana täällä pohjoisessa ja varsinkin Schengen-alueen rajamaana — Puolustusvoimille ja etenkin Rajavartiolaitokselle — nämä laitteet ovat todella haaste. Heillä itsellään totta kai on toimintavalmius torjua näitä, ja lait pitää laittaa siihen kuntoon, että pystymme niitä toimenpiteitä tekemään niissä kohteissa, missä se vaara uhkaa.

Tiedusteluvälineinä nämä pienet lentävät dronethan, jotka pystytään ohjaamaan huomaamattomasti — ei tiedetä, missä se ohjaaja on — kun niihin kytketään hyvälaatuinen kamera, loukkaavat rajaturvallisuutta ja Puolustusvoimien toimintaa esimerkiksi harjoitusten aikana ja varuskunnissa sekä sitten yksityisen ihmisen kannalta yksityistä elämää. Ajatelkaapa esimerkiksi tilannetta, että olette juhlimassa vaikka sukujuhlia taikka menossa teidän syntymäpäivillenne. Ei ole ollenkaan mukavaa, jos siinä päällä pyörii puolenkymmentä dronea kuvaamassa, miten siellä teidän omakotitalonne takapihalla juhlat etenevät.

Tässä ollaan erittäin vaikeiden asioiden äärellä, ja näihin pitää saada selvä lainsäädäntö niin, että ihmisten yksityisyyttä kunnioitetaan. Nämä ovat valtakunnan turvallisuuden kan-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 145/2018 vp

nalta äärimmäisen vakavia asioita. Ne koskevat Rajavartiolaitosta, Puolustusvoimia, poliisia — kaikkia näitä. Näihin pitää suhtautua vakavasti ja nimenomaan niin, että ne henkilöt saadaan vastuuseen sitten, jos tällaisia ikäviä tapahtumia tulee. Mutta lainsäädännönhän pitää olla ennalta ehkäisevää, niin että pitää säätää selvät lait näistä asioista, ja näitä lakejaakin varmaan joudutaan lähiaikoina tarkentamaan ja koventamaan, koska ikävä kyllä niitä ihmisiä aina löytyy meidän keskuudestamme, jotka eivät tiedä, miten tulisi toimia, jolloin syntyy vaaratilanteita, ja esimerkiksi lentokenttien läheisyydessä se tilanne on erittäin vaarallinen. Siinä voi olla kysymys useiden satojen ihmisten hengestä, kun sattuu oikein huono tuuri.

14.58 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa puhemies! Niin kuin tässä keskustelussa on sivuttukin, myös muiden viranomaisten toimivaltuuksia käsitteleviin lakeihin ollaan tekemässä muutoksia niin, että näihin droneihin voidaan tarvittaessa puuttua, ja sillä tavalla eletään ajassa. Muun muassa Puolustusvoimille ja Rajavartiolaitokselle tullaan tuomaan vastaavanlaisia valtuuksia tarvittaessa poistaa tietyissä tilanteissa häiritsevät miehittämättömät ilma-alukset.

Hallintovaliokunta mietinnössään sivulla 4 kiinnitti huomiota siihen, että vankiloiden kohdalla, kun Rikosseuraamuslaitoksen toimivaltaa tarkastellaan, ollaan säätämässä hiekan laajempaa toimivaltuutta puuttua myös muihin kuin ilmassa liikkuviin miehittämättömiin aluksiin. Nykyinen teknologia mahdollistaa ties minkälaisia pörriäisiä vaikka sitten maata pitkinkin tulemaan. Ja se on tietysti yksi kysymys, pitäisikö viranomaisilla olla yhtenevät ja harmoniset toimivaltuudet niin, että poliisilla ja Rajavartiolaitoksella on samat toimivaltuudet kuin vankilan viranomaisilla. Se voisi olla niin sanotusti ihan maalaisjärkistä. Siksi valiokunta pitääkin perusteltuna, että annetaan myös poliisille ja Rajavartiolaitokselle mahdollisuus puuttua muulla tavalla kuin ilmassa liikkuviin miehittämättömiin aluksiin. Tämä on todella tärkeä asia.

Vankiloiden osalta voi todeta, että olimme edustaja Hoskosen kanssa viime syksynä vankilassa, ihan kyllä vapaasta tahdostamme. [Hannu Hoskonen: Hyvä täsmennys!] Emme joutuneet sinne tuomioistuimen määrääminä, vaan olimme tutustumassa Vantaalla Jokiniemen vankilaan. Siellä kyllä tuotiin esille huoli siitä, että ilmaitse voidaan tuoda sinne vankilaan sellaista tavaraa ja aseita ja sellaisia mömmöjä, jotka sitten voivat olla vaaraksi vankilan turvallisuudelle. Näihin asioihin vain pitää pystyä reagoimaan. Sellaista se teknologian kehitys on, että se tuo paljon hyvää, se on pääosin hyvää, pitää kehittää, mutta myös yhteiskunnan ja turvallisuusviranomaisten pitää pysyä kehityksessä mukana.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 223/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.